

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Epitome De Fide Et Operibvs, Adversvs chimærica[m]
illam atq[ue] monstrosam Martini Lutheri libertatem,
quam ipse falso ac perditæ Christiana[m] appellat**

Hoogstraten, Jacobus van

Coloniæ, 1525

VD16 H 4817

Liber[um] arbitriu[m] no[n] est res de solo titulo. Cap. XI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30498

Pfal. 102.
Pfal. 78
Pfal. 22

I. Tim. 4

I. Job. I.

Laudaſ reſo-
lucio bñ aug.

I. Cor. 12

rito percipit grām, cū oē meritū nſm, nō in nos faciat niſi grā
Et cū deº coronat merita nſa, nihil aliud coronat niſi munera
ſua, Sicut em̄ ab initio fidei, miſcēdiā cōſecuti ſumº, nō q̄a fide
les eramº ſed ut eſſemº ſic i fine, q̄d ē uita ęterna coronabit nos
ſicut ſcriptū eſt, In miſcēdiā & miſeratiōe. Nō itaq̄ fruſtra cā-
tat deo, & miſcēdiā eiº p̄ueniet me, & miſcēdiā ſubſequet. vñ &
iſa uita ęterna, q̄ utiq̄ in fine habebit, & nō meritis p̄cedēti-
bus reddit. Tñ q̄a eadē merita q̄bus reddit, nō a nobis parata
ſunt, p̄ noſtrā ſufficiētiā, ſed i nobis facta p̄ grām, etiā iſa grā
nūcupat, nō ob aliud, niſi q̄a gratis dat, nec ideo q̄a nō meritis
reddat, ſed q̄a data ſunt & iſa merita q̄bus dat &c. O hūana
&c. ſupbia, q̄d te diſponis extollere &c. cui debet uita, uera iu-
ſtitia ex te nō eſt, q̄d em̄ habes q̄d nō accepitiº? Qua propter
o hō ſi accepturº eſ uita, iuſtitie q̄dē ſtipēdiū eſt, ſ; tibi grā, cui
grā eſt & iſa iuſtitia, Tibi em̄ tanq̄ debita redderet, ſi tibi ex
te eſſet iuſtitia, cui debet, Nūc autē de plenitudine eiꝯ accēpi-
mus, nō ſolū grām qua nūc iuſte in laboribus uſq̄ in finē ui-
uamus, ſed etiā grām pro hac grā, ut in requie poſtea ſine fine
uiuamus. Et in libro de grā & lib. arb. cap. 7. ad eadē intenti-
onē ſic inq̄t. Si ergo dei dona ſunt, bona merita tua, nō deº co-
ronat merita tua tanq̄ merita tua, ſed tāq̄ ſua dona. Quid hac
elegātiſſima reſolutione uel clariꝯ uel exactiꝯ dici potuit, p̄-
ſpicuū certe eſt mea ſnia uel angelū ſi de cęlo deſcēderet ſplē-
didiorē ſolutionē dare uix potuiſſe. Sed q̄rat hic aliq̄s an uita
ęterna dici poſſit iuſtitie ſtipēdiū, Rñdens idē Auguſti.
Quod autē (inquit) eſt merces operāti, hoc militāti ſtipēdiū
Et de gratia & lib. arb. cap. 9. Cū poſſet dicere & recte dice-
re, ſtipēdiū autē iuſtitie, uita. Maluit dicere, grā autē dei, uita
ęterna, ut intelligeremus nō meritis nſis, deū nos ad uitā ęter-
nā, ſed pro ſua miſeratiōe perducere, De q̄ in pſalmo. 102. d̄t
homo aię ſuę, q̄ coronat te in miſeratione & miſericordia.
Nunquid nō corona bonis operibus reddit, ſed quia iſa bo-
na opera, ille in bonis operatur, de quo dictū eſt, deus em̄ eſt,
qui in nobis operatur, uelle & perficere pro bona uoluntate,
Ideo dixit pſalmus, Coronat te in miſericordia, quia eiꝯ miſe-
ratione operamur, quibus corona reddetur

¶ Libeꝯ arbitriū nō eſt res de ſolo titulo. Cap. XI.

Sed hic nobis obijcient illæ Lutheranae sterilissimæ sit-
spulæ, Si deus in nobis operat oia bona opa, Si p̄terea (ut
dictū est) deus coronādo merita nostra, nihil aliud coro-
net, nisi munera sua, cōsequens profecto uidebit, solū deū bo-
norū operū nostrorū esse effectorē, uolūtātē autē nostrā, nihil ad
ea patrāda, actiuitatis habere, ad q̄d cōsequens sane erit, id q̄d
ille Martinus adeo callide asseruit, libere arbitriū esse rē de so-
lo titulo, Porro argumentū hoc, monet diuus Augustinus li-
bro de corruptione & gr̄a, cap. 20. ut quid inquiring nobis p̄di-
cat atq; p̄cipit, ut declinemus a malo & faciamus bonū, si hoc
nos nō agimus, sed illud uelle & operari, deus operet in nobis
Audiat ergo Martinus solutionē sui magistri, Non se fallāt
(inqt) qui sic dicunt, sed potius intelligant, si filij dei sunt, spū
dei se agi, ut q̄d agēdū est agant, Quādo autē nō agūt nō faci-
endo, siue nō ex charitate faciendo, orent ut q̄d nondū habēt,
accipiant. Hactenus Augustinus. Stat igitur deū operari ope-
ra nostra meritoria, & tamen uoluntatem humanā ad ea effi-
cienter accurrere, Quod sane idem Augustinus libro de gra-
tia & lib. arb. ca. 15. aperiens similiter & probans, sic inquit,
Ne autē putetur, nihil ibi facere ipsos homines per libere arbi-
triū, ideo in psal. 94. dicit. Nolite obdurare corda uestra. Et
per ipsum Ezech. Projicite a uobis iniquitates uestras, q̄s im-
pie egistis in me, & facite uobis cor nouū & spiritū nouū. Er-
facite oia mandata mea &c. Meminerim⁹ ipsum dicere, Faci-
te uobis cor nouū & spiritum nouū, qui dicit, dabo uobis cor
nouū, & spiritū nouū dabo uobis, Quare iubet si ipse daturus
est? Quare dat, si homo facturus, nisi quia dat quod iubet, &
adiuuat, ut faciat cui iubet. ¶ Confirmat eandem sententiam
epistola quadragesimaleptima. Considerate inquiring fratres
si non esset liberum arbitrium, non diceretur rectos cursus fac-
pedibus tuis, & uias tuas dirige, ne declines in dexteram neq;
sinistram. Et tamen sine dei gratia si posset hoc fieri, neq; po-
st ea diceretur, ipse autem rectos faciet cursus tuos, & itinera
tua in pace producet. Hæc ille & q̄dē resolutissime. ¶ Rursus
sentiebāt ap̄li, inter p̄dicādū, se acti uiteriore simul & exteriori
opando actiue laborare, & tñ eo nō obstātē, dictū ē eis, nō em̄
uos estis q̄ loquimini, sed spūs p̄ris uestri q̄ loquitur in uobis,

Augustin⁹ de
corruptione.

Solutio Aug

Ezech. 18

Ezech. 36
Confirmatur
solutio.

Heb. 12

Prouerb. 4.

Mat. 23

Quid sup hoc Chri uerbo, idē ep̄la cv. dicat Augustin⁹, nūc
audiam⁹. Neq; em̄ hoc ita fit (inqt) de nobis tāq̄ nihil faciētis
bus nobis, Adiutoriū ergo sp̄s sc̄ti sic exp̄ssum est, ut ipse fa-
cere dicere, q̄d ut faciam⁹, facit. Hæc ille. Si ergo de⁹ sine opa-
tiōe n̄ra facit nos facere, p̄fecto cōseq̄ns erit, nos illd̄ efficere.
Et q̄dē in libro hyponosticon id declarat̄s, Audi (inqt) breui⁹
uolūtatis tūc est meritū bonū, q̄n̄ gr̄a dei p̄cedit uniuscuiusq;
uolūtate. Hæc ille. Idē lib. 1. cōtra Pelagiū & Celestinū ca. 25
sic ait. Nō solū de⁹ posse n̄m donauit, atq; adiuuat, sed etiā uel
le & opati opat̄ in nobis, nō qa nos nō uolum⁹ aut nos nō agi-
mus, sed qa sine ipsius adiutorio nec uolum⁹ aliqd̄ boni nec agi-
mus. Facit ergo hō bonū meritū p̄ suā uolūtate diuinit⁹ tū
adiutā. Quō aut̄ id fiat, libro de gr̄a & lib. arb. exponēs. Intelli-
gite (inqt) quō dixerim, si uolueris, cōseruabis m̄adata. Certū
est em̄ nos m̄adata seruare si uolum⁹, sed qa p̄parat̄ uolūtas, ab
illo petēdū, ut t̄m uelimus, q̄ tū sufficit ut uolēdo faciam⁹. Cer-
tū est nos uelle cū uolumus, sed ille facit ut uelim⁹ bonū, de q̄
Psal. 39. dictū est, a dño gressus diriget hois, & uia eius uolet. De q̄ di-
ctū est, deus est, q̄ opat̄ in nobis uelle & opari. Certū est nos
facere cū facimus, sed ille facit, ut faciam⁹, p̄bendo uires effica-
cissimas uolūtati, q̄ dixit, faciā ut in iustificationib⁹ meis am-
buletis & iudicia mea obseruetis. Cū dicit, faciā ut faciatis, qd̄
aliud dicit q̄ auferā a uobis cor lapideū, vñ nō faciebatis, et da-
bo uobis cor carneū, vñ faciatis. Eodē lib. cap. 17. sic inqt, Et
qs̄ istā, q̄ uis paruā, dare cōperat charitatē, nisi ille q̄ p̄parat
uolūtate & opando p̄ficit, q̄d opando incipit. Qū ipse, ut ue-
limus. opat̄ incipiēs qd̄ uolētibus coopat̄ perficiens. Propter
quod ait apostolus, Certus sum, quoniam qui operatur in uobis
opus bonum, perficiet usq; in diem Christi Iesu, ut ergo
uelimus sine nobis operatur, cum autē uolumus, & sic uolumus
ut faciamus, nobiscum operatur. Tamen sine illo uel o-
perante ut uelimus, uel cooperante cū uolumus, ad bona pie-
tatis opera nihil ualemus. De operante illo ut uelimus, dictū
est, deus est enim qui in uobis operatur & uelle, de cooperan-
te illo cum iam uolumus & uolendo facimus, scimus, inquit,
quoniam diligentibus deum, omnia cooperant̄ in bonum.
Hæc Augustinus.